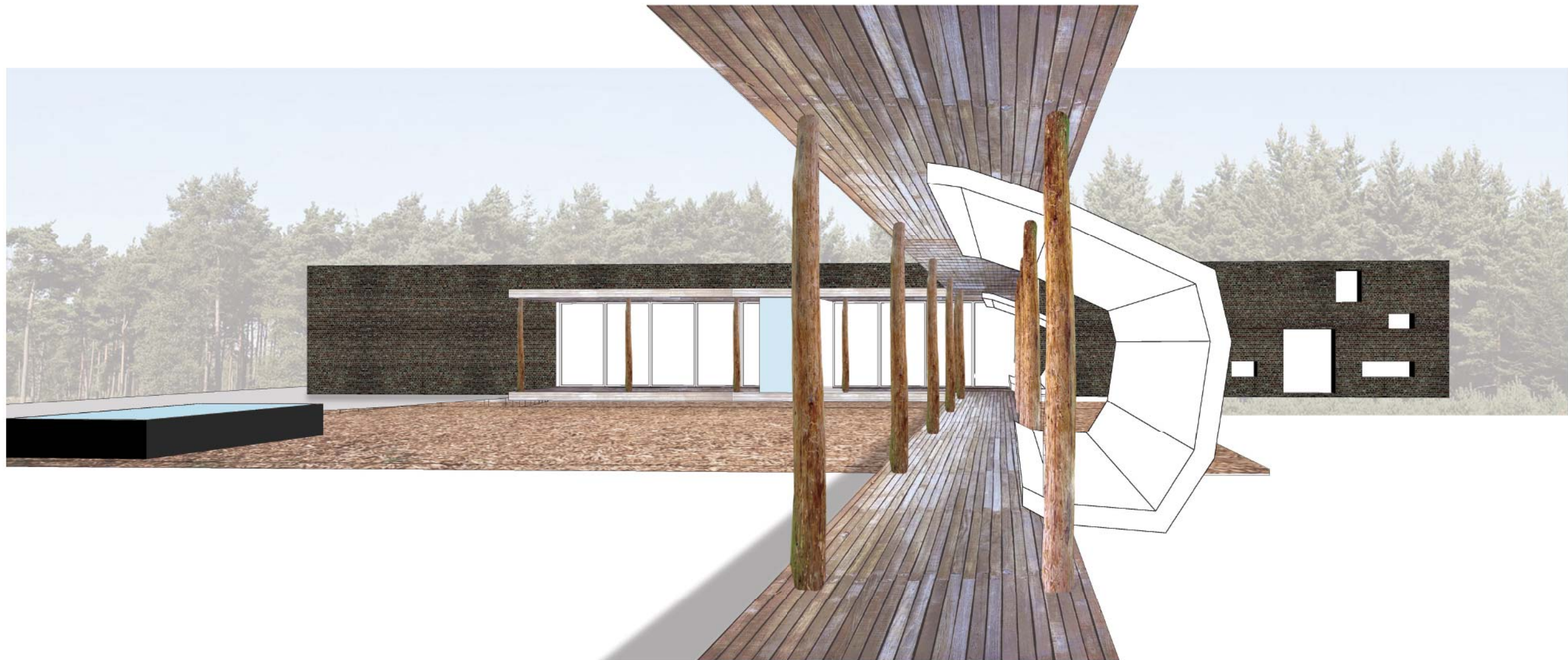

JEUGDHERBERG LOMMEL

18.10.2011 OPEN OPROEP 15/2008, project 1520

inleiding	01
context	02
routes	03
flexibiliteit van situering	04
positionering op site 1:1000	05
axonometrie	06
aankomst	07
buitenkamer	08
plattegrond 1:200	09
hoofdgebouw	10,11
entree, balie, bar	12
restaurant, keuken, uitgifte, Boszaal	13
droogloop	14
slaapgebouw	15
groepsruimte	16
kamer	17
kamers, natte cel	18
constructie en gevel	19
woning	20
duurzaamheid	21

Wij hebben ons natuurlijk de vraag gesteld wat een jeugdherberg is en voor wie deze is bedoeld: wat vormt de essentie van een jeugdherberg? Is het een bijzondere vorm van een hotel of is het relatief goedkope huisvesting voor groepen jongeren? Wat voor ervaring willen we de verschillende soorten bezoekers meegeven? En wat betekent het gebouw voor de gemeente die de beheerder is en zowel met de uitstraling van het gebouw als met het onderhoud te maken heeft? Wij hebben gekozen voor een situering die het ervaren van de natuur en het bos versterkt en die meer -in vergelijking met de situatie bij de Hoofdpoort Bosland- in de nabijheid ligt van het Park de Soeverein, zodat sporters een relatie met de jeugdherberg kunnen krijgen. Wij willen het gebouw een makkelijke en duurzame uitstraling meegeven die in eerste instantie de relatie met de natuur tot zijn recht laat komen. Het gebouw hebben wij daarom opgevat als een verzameling losse gebouwen in het bos, georganiseerd rond een open plek die wij als een buitenkamer zien. De bouwdelen zijn als zelfstandige eenheden vormgegeven. Zij zijn rechthoekig en hebben in hun materialisering hun eigen logica. Via zichtlijnen en het reageren op de specifieke eigenschappen van het bos wordt juist het karakter van de plek versterkt. De bouwdelen liggen los ten opzichte van elkaar en worden door een droogloop verbonden. Wij hebben deze oplossing uitgebreid met beheerders van andere jeugdherbergen besproken. Die zagen geen bezwaren in het gebruik en beheer als gevolg van het in- en uitlopen van de gasten. Door deze oplossing wordt de relatie met de natuur versterkt. De losse bouwdelen bieden de mogelijkheid het gebouw op een andere plek te leggen zonder de essentie ervan te wijzigen. In een andere configuratie van de bouwdelen kan een even goede jeugdherberg gemaakt worden. De bouwdelen zijn letterlijke vertalingen van het programma terwijl hun situering van de plek afhankelijk is. De compositie van het gebouw is dus als spelen met blokken. De 'blokken' kunnen op verschillende manieren worden neergelegd, maar de configuratie ontstaat in samenhang met de gekozen plek. Wij denken dat de uiteindelijke plek van de jeugdherberg nog niet precies vastligt, die zal definitief in een vervolgtraject bepaald worden. Wat wij nu ontworpen volgt vooral het programma, dat zoals reeds aangegeven, op verschillende manieren in het bos kan worden neergelegd. De uitdrukking van het gebouw is basaal en terughoudend. De materialisatie bestaat uit hout voor het slaapgebouw met de droogloop en baksteen voor het hoofdgebouw. Hoewel grote raamoppervlakken zijn vermeden uit overwegingen van kosten en energiegebruik krijgt het slaapgebouw door zijn houten zonwering de uitdrukking van een open draagstructuur (skelet) die in de droogloop los komt. In het hoofdgebouw ligt de nadruk op de huid van het gebouw, met grote gesloten oppervlakken. Het woonhuis van de beheerder kent eigenschappen van beide gebouwen.

context

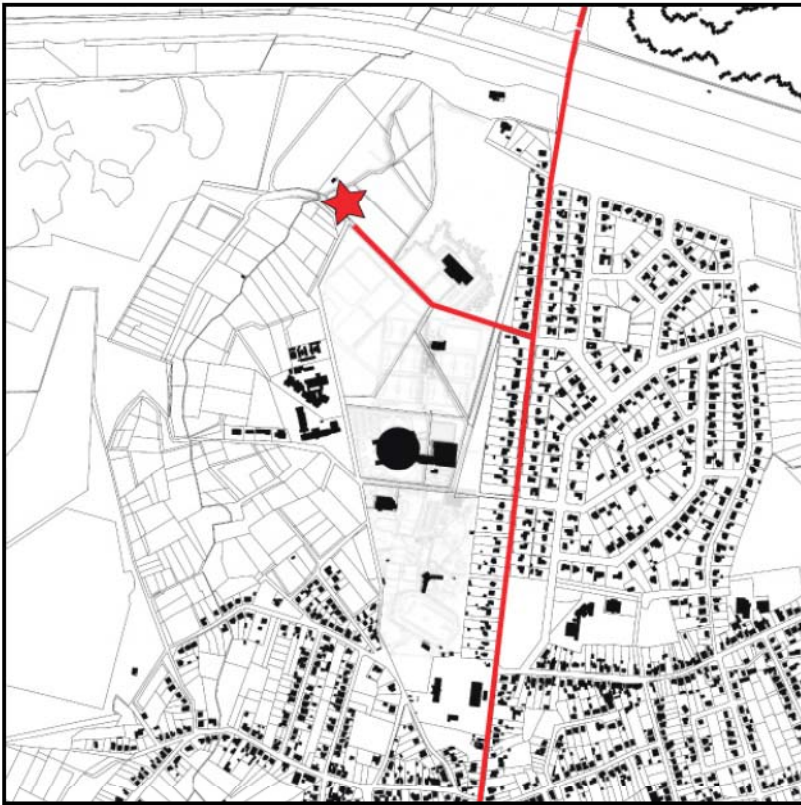
Wij hebben gekozen voor een situatie van het gebouw –afwijkend van dat wat in de opgave werd gesuggereerd- in de zuid-oosthoek van het bos. Dus dichtbij het sportpark De Soeverein en niet bij een parkeerterrein naast een drukke weg, maar georiënteerd op en gesitueerd in het bos nabij een open veld waardoor zichtlijnen mogelijk zijn. Er kan daardoor een bewustzijn over de verschillende plekken ontstaan.

Het gebouw is direct gelegen aan fiets- en wandelroutes, waardoor dagrecreanten makkelijk langskomen. Zij zien de jeugdherberg al liggen tussen de bomen, wat voor de exploitatie van de bar en het terras niet onbelangrijk is.

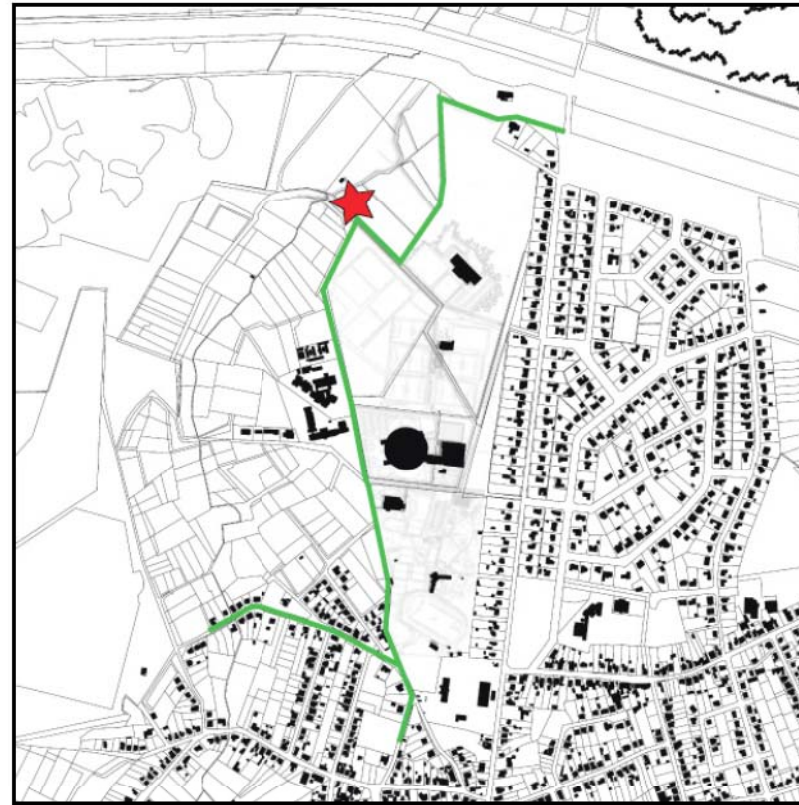
Er zijn twee belangrijke redenen om het gebouw niet bij de poort van het natuur-gebied te situeren:

1. de jeugdherberg ligt nu heel dichtbij het sportpark maar maakt er toch geen deel van uit.
2. op deze locatie wordt het bos veel sterker ervaren. Dat is een grote kwaliteit. Het is geen jeugdherberg bij een parkterrein – waar overigens al veel horeca is - maar een jeugdherberg in het bos.

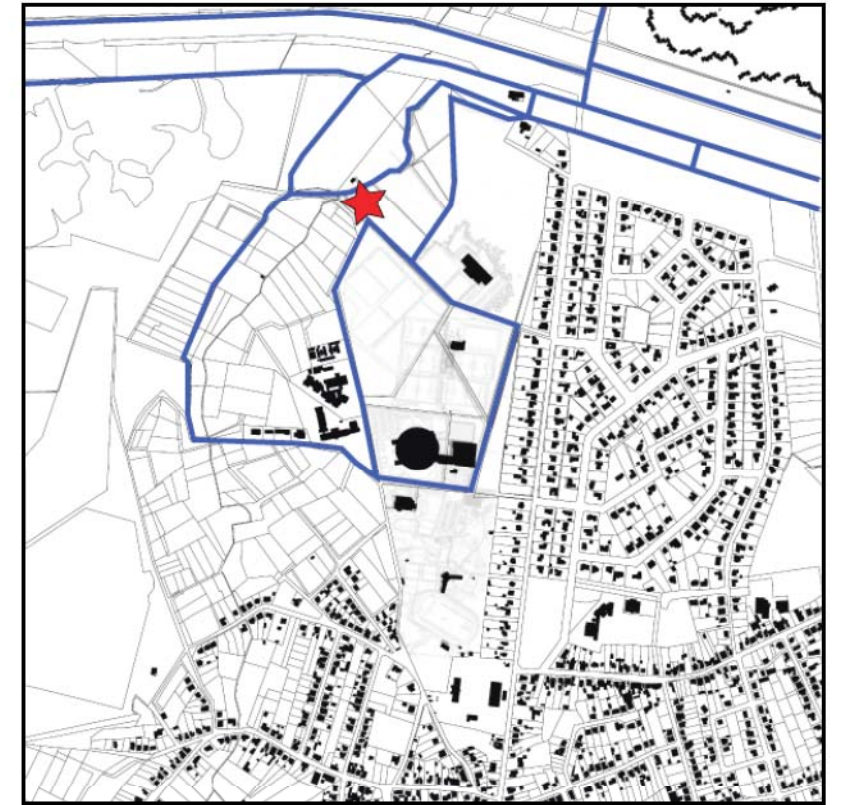
routes

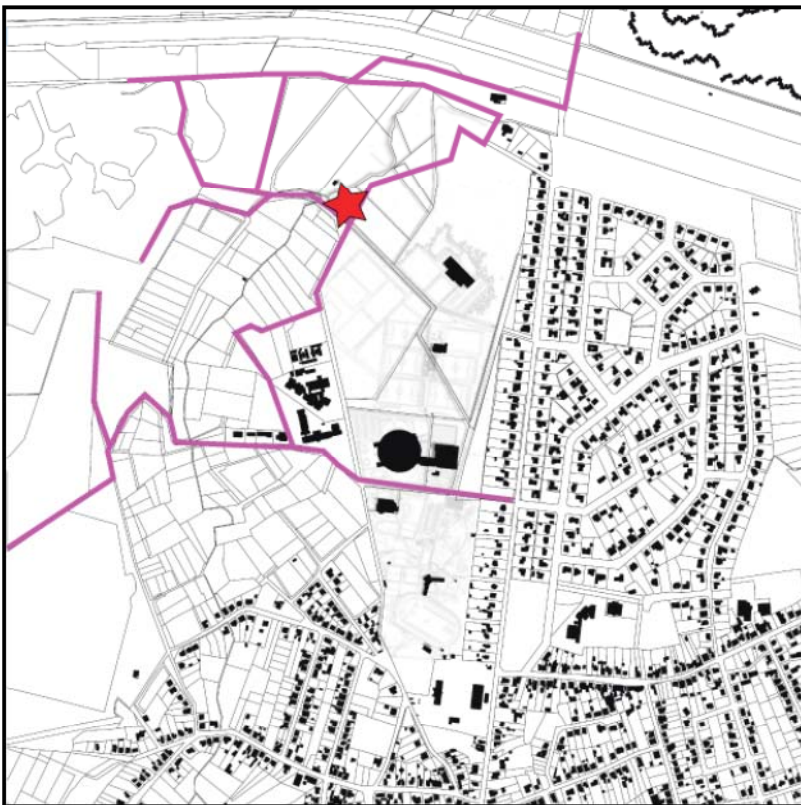
auto route

toeristische fietsroute

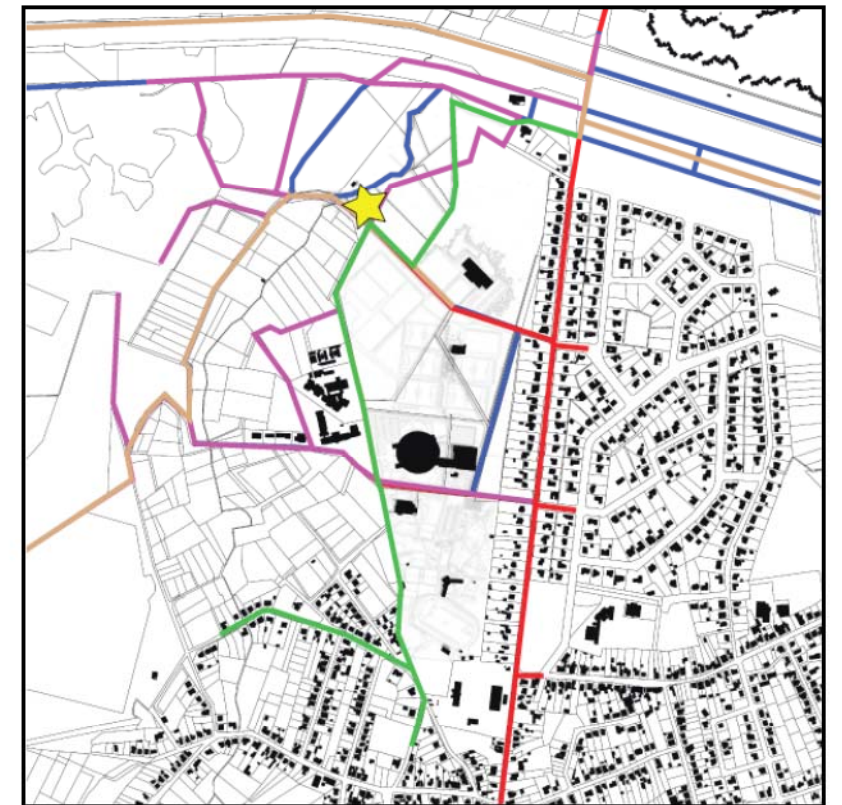
moutainbike route

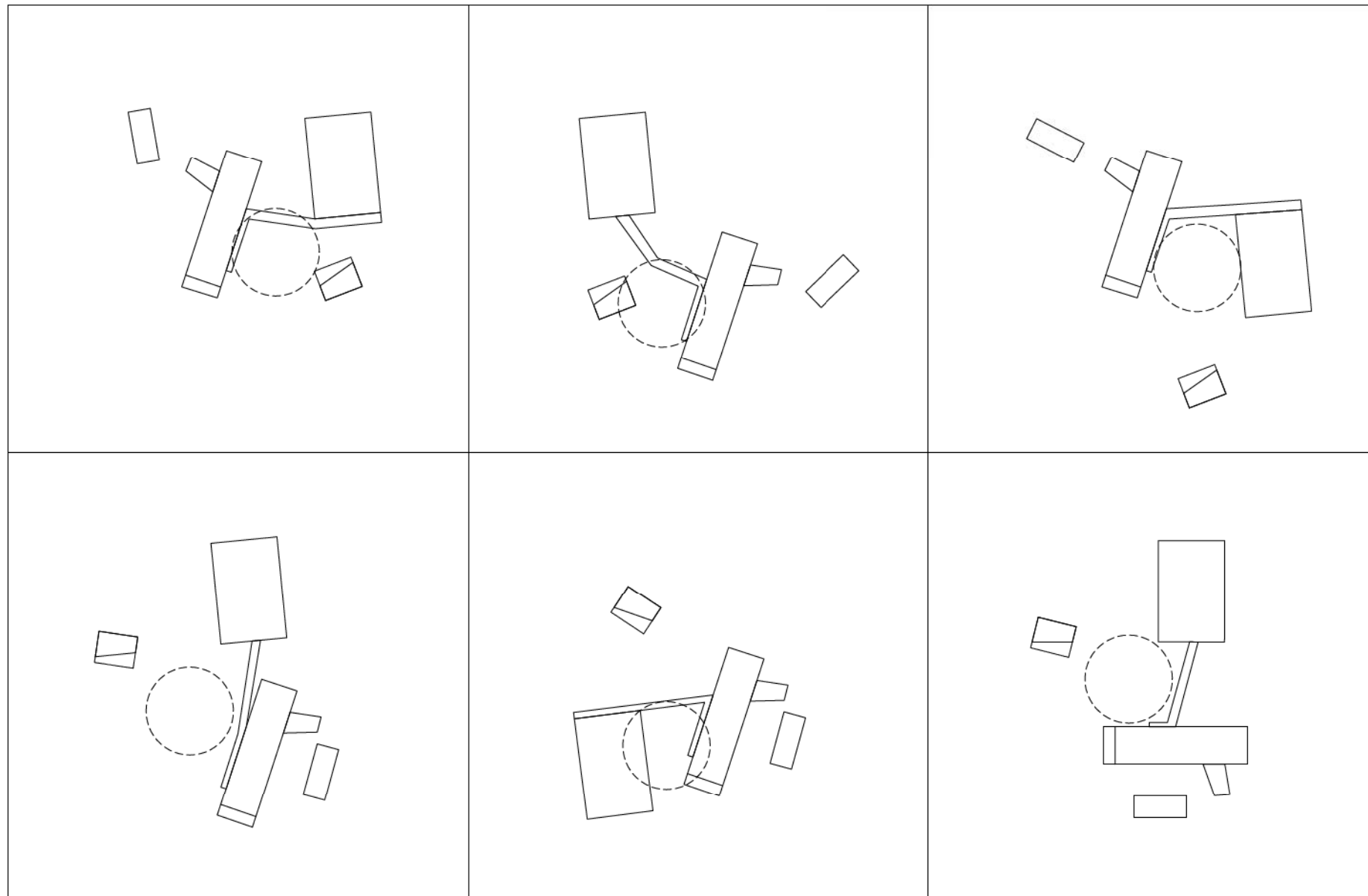
wandel route

ruiter route

jeugdherberg op knooppunt routes

Door het gekozen bouwtype, of eigenlijk het ontbreken daarvan, kunnen de gebouwdelen vrij in de ruimte gesitueerd worden. Bij elke situatie kan een nieuwe configuratie van de verschillende bouwdelen gemaakt worden. Voor het gebruik van de verschillende functies maakt dat niet veel uit. Iedere configuratie heeft zijn specifieke kwaliteiten. Constanten zijn dat de bouwdelen niet ver uit elkaar moeten liggen en verbonden worden door een droogloop, waaraan de entrees van beide gebouwen liggen. Een centrale buitenruimte, die als boskamer wordt opgevat, is het vaste element. De bouwdelen worden daar omheen geplaatst. De benadering van het gebouw; de volgorde waarin je dingen te zien krijgt is bij elke configuratie locatie afhankelijk, maar kan –afhankelijk van de kwaliteiten van de verschillende soorten plekken- steeds een nieuwe betekenis krijgen.

positionering op site 1:1000

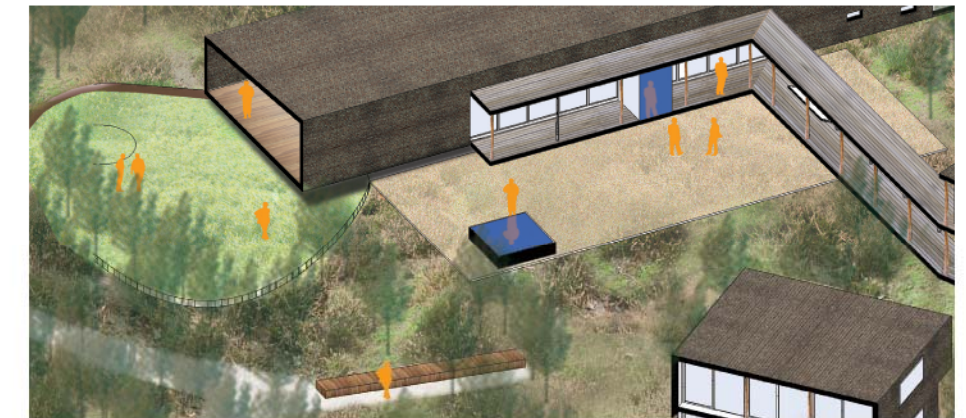

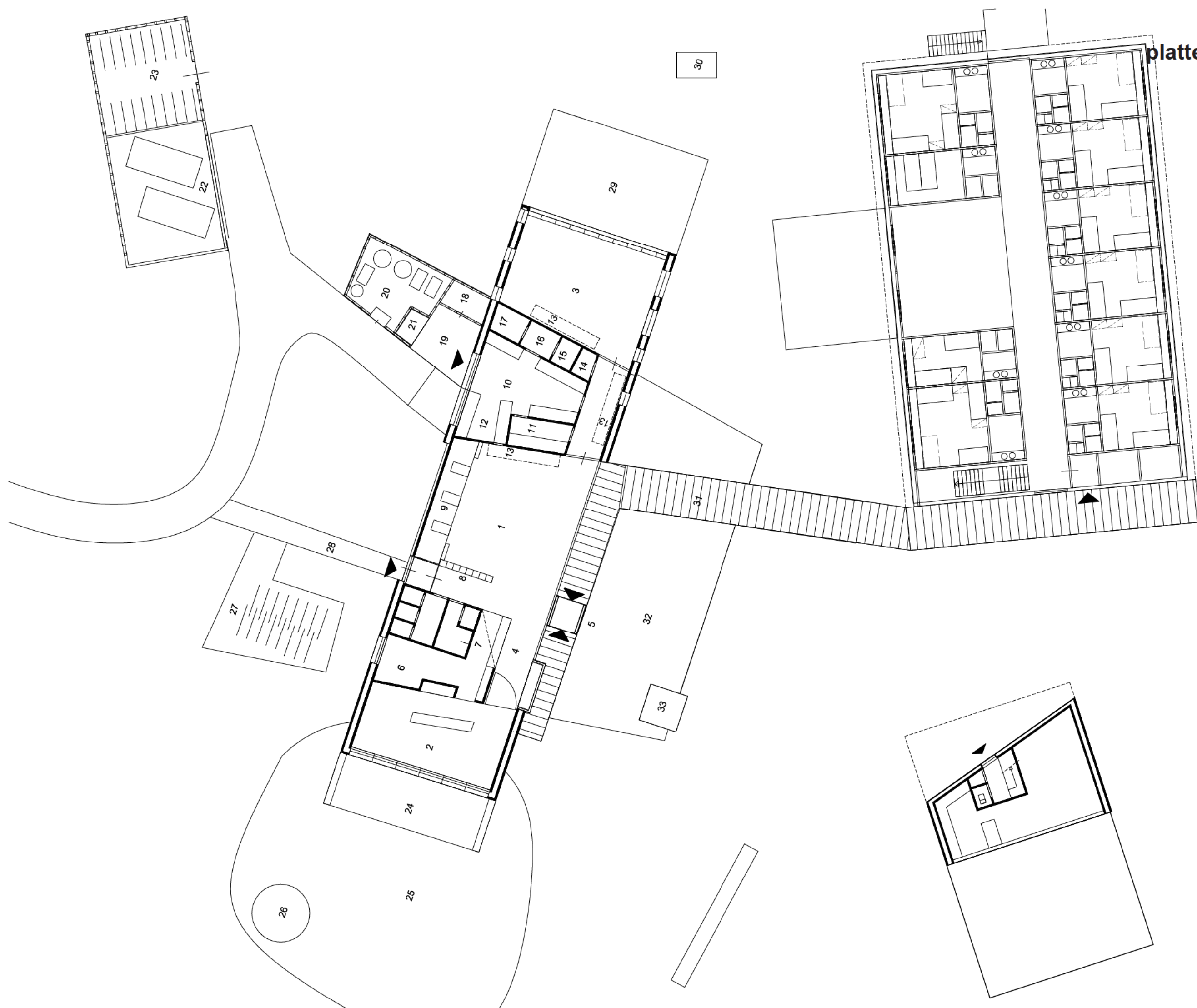
buitenkamer

De bouwdelen van hoofd- en slaapgebouw zijn samen met het woonhuis rond een open buitenruimte gelegen. Die is daarmee begrenst, terwijl er tevens doorzichten naar het landschap en het bos aanwezig zijn. In de buitenkamer zijn verschillende mogelijkheden om ergens te gaan zitten. Deze elementen zijn als toevallig of vanzelfsprekend aanwezig, waardoor ze ook als ze niet gebruikt worden hun relatie met de natuurlijke omgeving behouden. Dat is het verschil tussen een boomstam en parkbank: op beide kan je zitten, maar als een parkbank leeg staat is er een niet ingevulde bedoeling. Er is voor je nagedacht, je hoeft het zelf niet meer te doen. Bij een gevallen boomstam is dat niet het geval, als je die in een bos tegenkomt is er geen bedoeling af te lezen, het blijft een boomstam in het bos. In de buitenkamer is een spiegelvijver die een relatie legt met het spiegelende verticale vlak van de entrepui. Beide vlakken zijn even groot en hebben een vergelijkbare werking. Door dit soort effecten die inspelen op de zintuiglijke ervaring wordt je geest scherper en je bewustzijn alerter.

Kunstopdracht

In de buitenkamer stellen wij verschillende elementen op die als doel hebben een zintuiglijke ervaring op te roepen en een bewustzijn over de omgeving om de zintuiglijke alertheid te vergroten. Een kunstwerk zou op zijn plaats kunnen zijn als hij deze effecten (spiegeling, geluid, expressie van materialen, een bepaalde ordening etc.) die in de directe omgeving te vinden zijn, kan versterken.

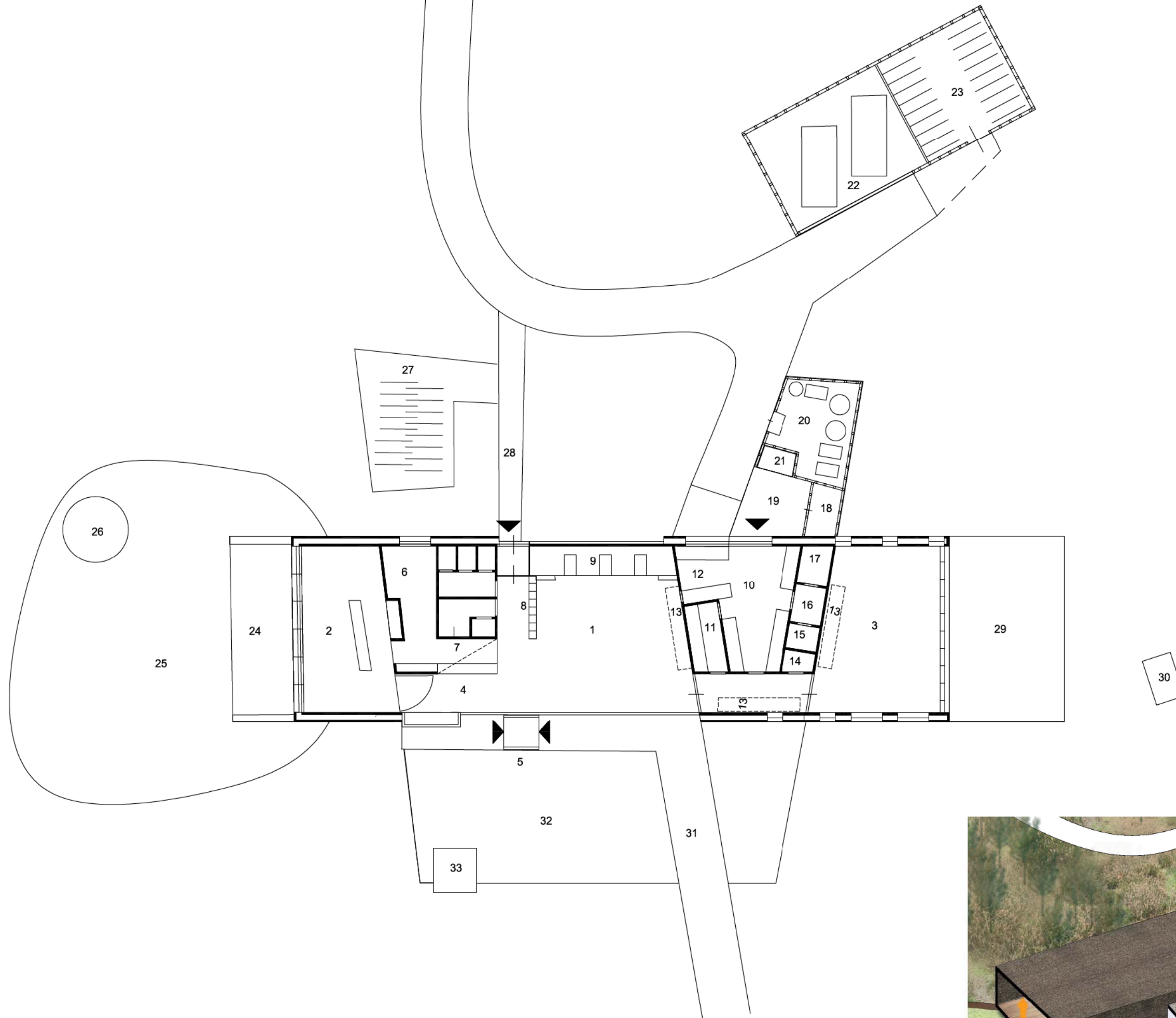

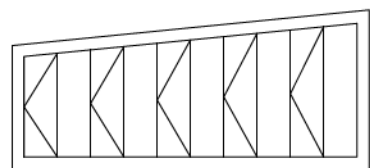
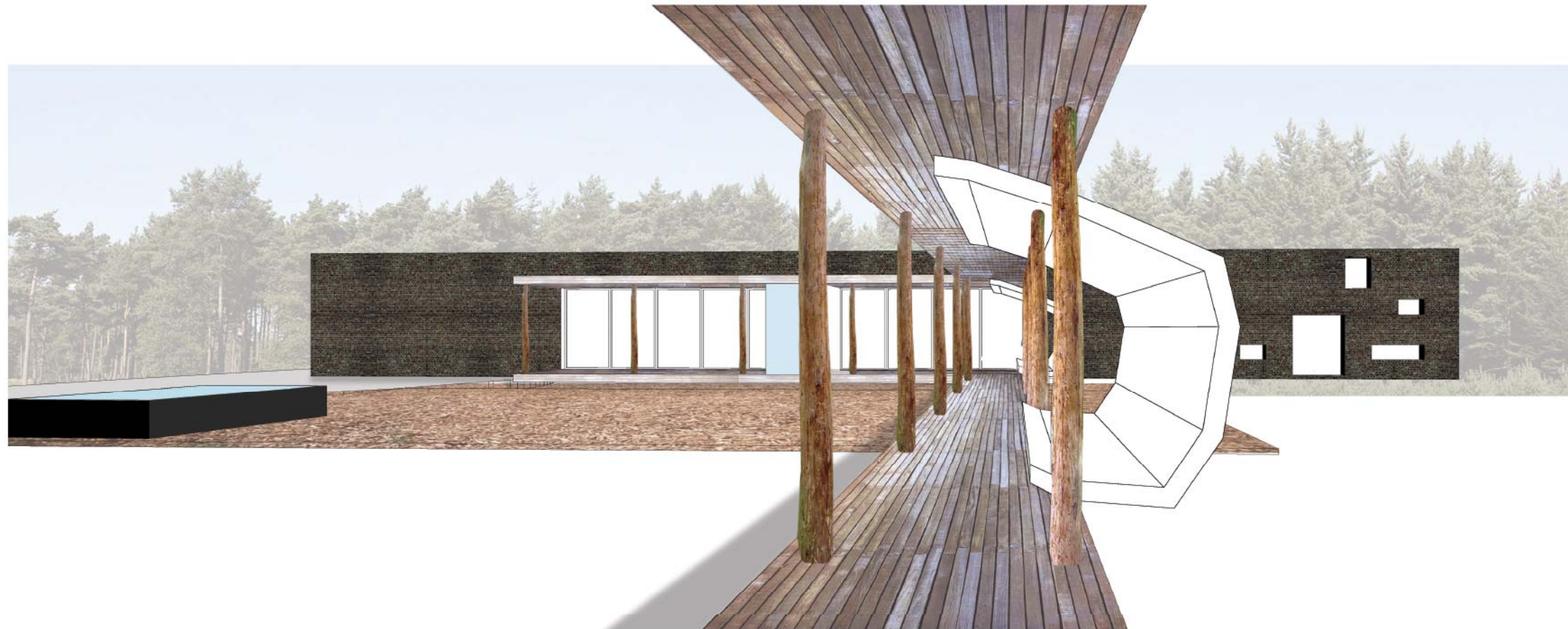

hoofdgebouw

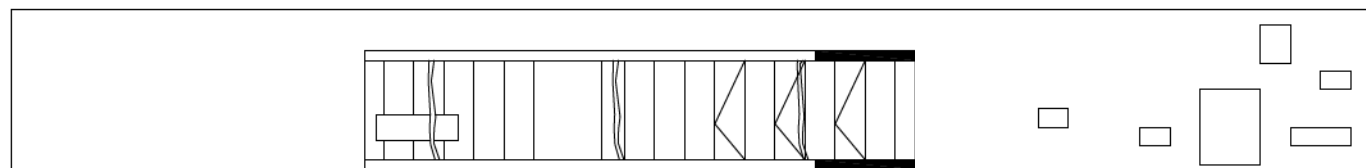
Legenda

- 1.: restaurant
- 2.: bar
- 3.: polyvalente ruimte - Boszaal
- 4.: voorruimte balie
- 5.: entree
- 6.: kantoor
- 7.: balie
- 8.: lockers
- 9.: podium - internetplekken
- 10.: keuken
- 11.: spoelkeuken
- 12.: koude keuken
- 13.: buffet
- 14.: schoonmaakruimte
- 15.: provisie
- 16.: provisie
- 17.: koelruimte
- 18.: linnenkamer
- 19.: laden en lossen
- 20.: technische ruimte
- 21.: container ruimte
- 22.: garage
- 23.: fietsenstalling
- 24.: overdekt terras
- 25.: verdiept terras
- 26.: vuurplaats
- 27.: open fietsenstalling
- 28.: entreepad
- 29.: terras Boszaal
- 30.: barbecue
- 31.: droogloop
- 32.: terras restaurant
- 33.: vijver

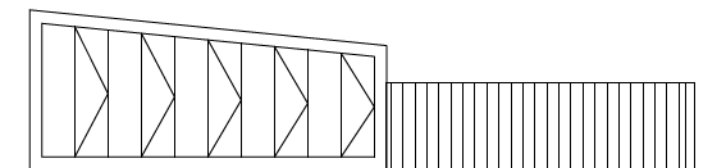

gevel bij bar

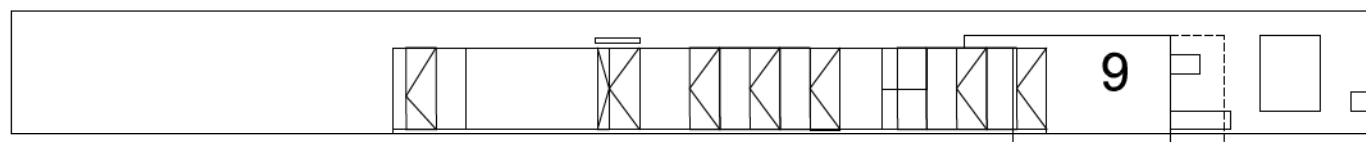

gevel met droogloop

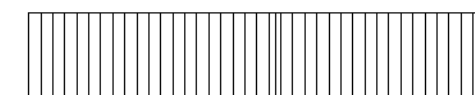

gevel met boszaal

techn. ruimte

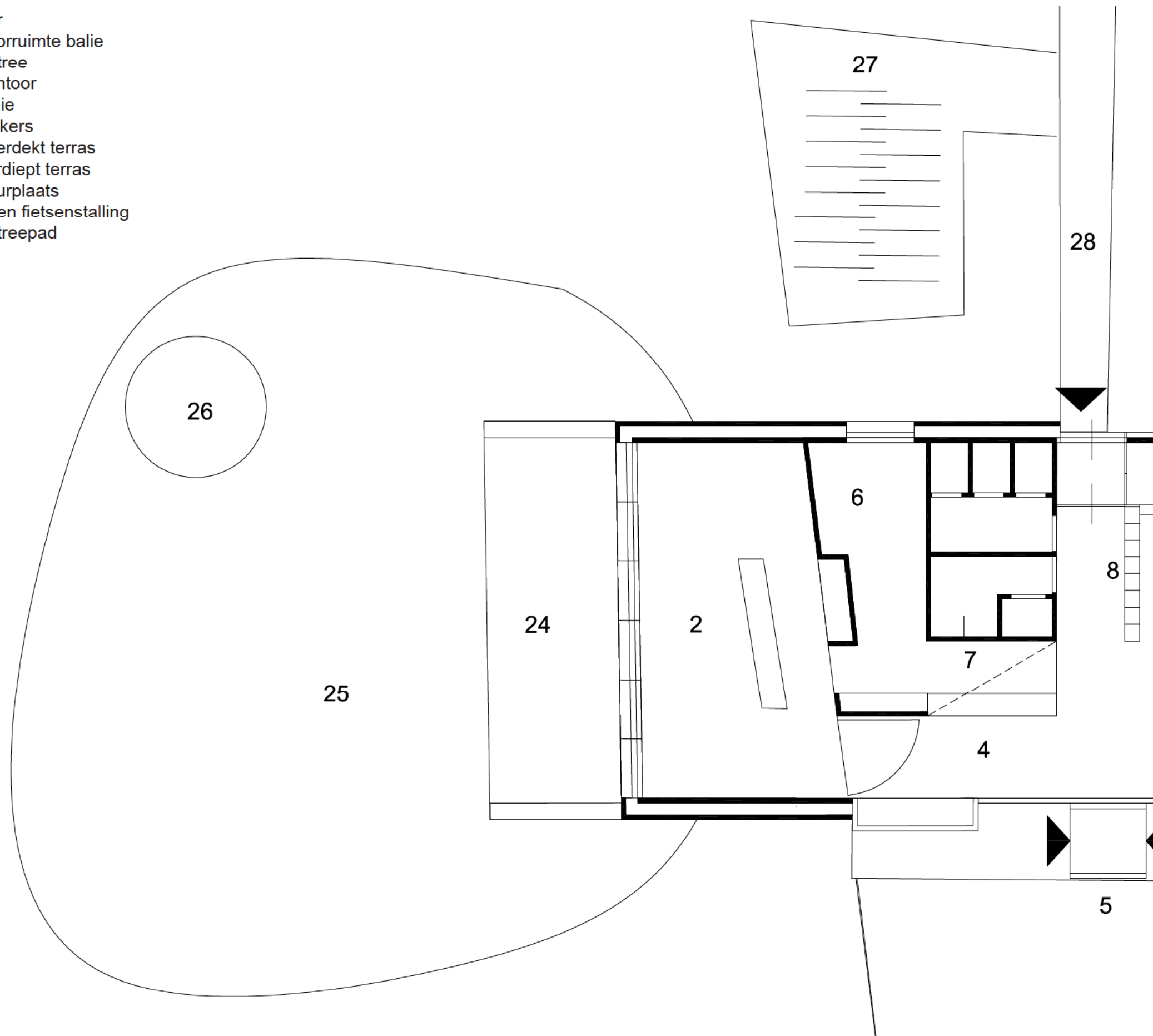
gevel oostzijde

gevel garage en stalling

entree, balie, bar, terras

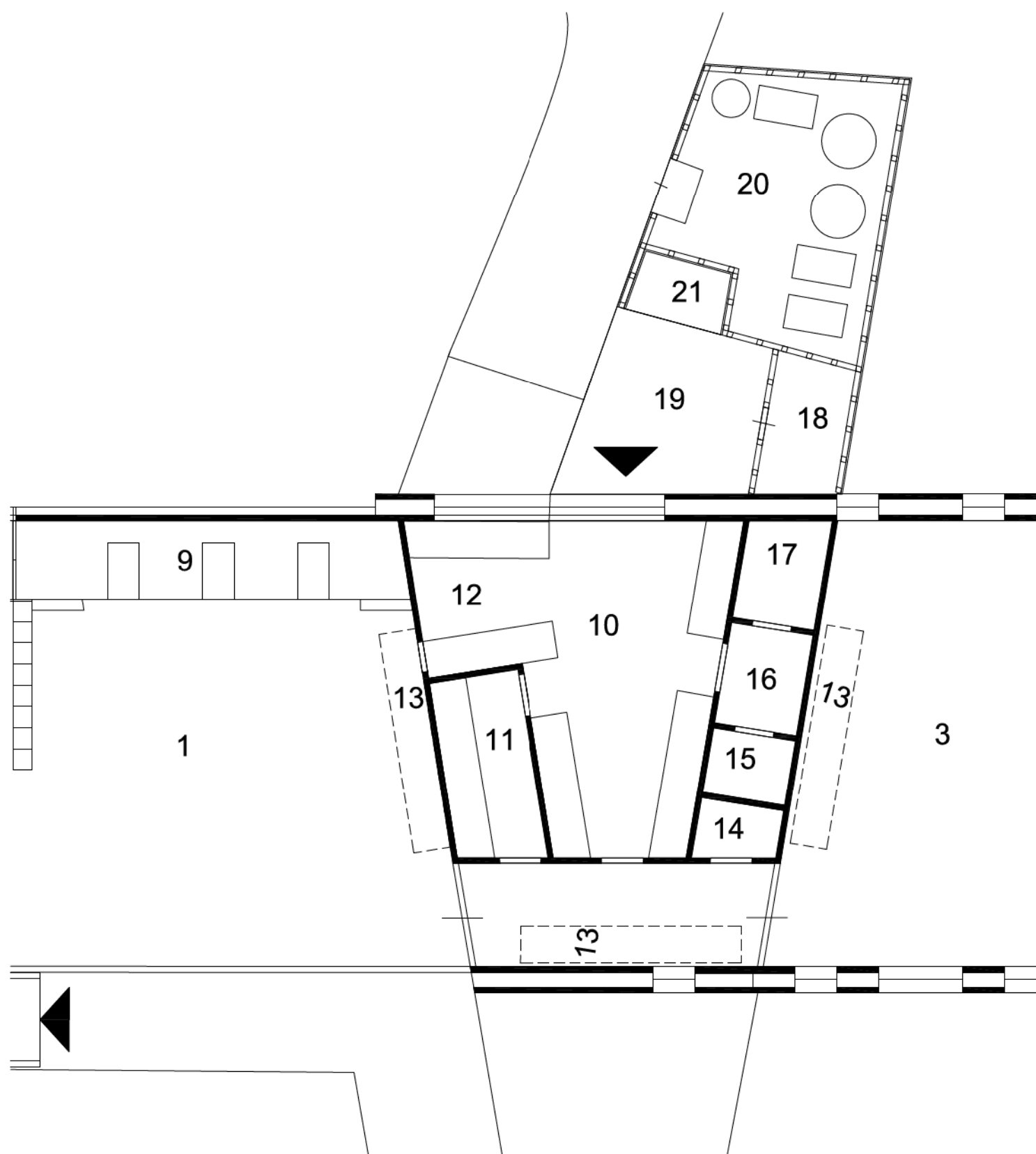
- 2.: bar
- 4.: voorruimte balie
- 5.: entree
- 6.: kantoor
- 7.: balie
- 8.: lockers
- 24.: overdekt terras
- 25.: verdiept terras
- 26.: vuurplaats
- 27.: open fietsenstalling
- 28.: entreepad

De hoofdentree van het gebouw ligt aan de buitenkamer, maar dit is niet de formele entree, die ligt gericht naar het bospad, zodat voorbijgangers en ook leveranciers een duidelijke ingang kunnen vinden. Binnen het gebouw levert dat geen problemen op, omdat beide ingangen daar bij elkaar komen. Beiden komen uit in de eetzaal waaraan ook de makkelijk te vinden balie ligt. Bezoekers die van het parkeerterrein en het Park de Soeverein komen, of zij die de weg al kennen, komen via de buitenkamer. Dit is de kortste weg en indien gewenst kan je gelijk naar het slaapgebouw doorlopen. Binnen het gebouw ligt de balie met kantoor centraal in het gebouw, zodat goed overzicht is te houden en waarvandaan de bar te bedienen is.

Bij de bar is een buitenterras, dat overgaat in een verlaagd gedeelte buiten. Het idee daarachter is dat er meerdere buitenruimtes zijn die steeds op een andere manier gebruikt kunnen worden. Op die manier is er veel capaciteit terwijl je de leegte van een groot terras, die negatief is, niet hoeft te ervaren. Het lage terras is natuurlijk ook een bijzonder element vanwege het hoogteverschil: het is een verwijzing naar een vijver met water. Op de rand kan je ook zitten, dit principe is te vergelijken met de boomstam: het geeft de mogelijkheid om het te gebruiken, maar het hoeft niet.

- 1.: eetzaal
- 9.: podium - internetplekken
- 10.: keuken
- 11.: spoelkeuken
- 12.: koude keuken
- 13.: buffet
- 14.: schoonmaakruimte
- 15.: provisie
- 16.: provisie
- 17.: koelruimte
- 18.: linnenkamer
- 19.: laden en lossen
- 20.: technische ruimte
- 21.: container ruimte

restaurant, keuken, uitgifte, Boszaal

Het restaurant ligt centraal in het hoofdgebouw. Wij zien het niet als een afgescheiden ruimte, maar als een levendig centrum van het gebouw. De gezelligste plek van het huis is meestal de plek waar ook gegeten kan worden.

Mensen bij elkaar brengen is hier de belangrijkste boodschap. De drie internetplekken vinden een plaats op het podium in het restaurant, afgescheiden maar toch bij het geheel betrokken. Als het echt druk wordt kunnen deze plekken weer gewoon deel uitmaken van het restaurant. Een computer is snel weggeborgen. Als er buiten gegeten kan worden is dat altijd aantrekkelijk, zeker in een mooie omgeving. Het restaurant heeft een volledig te openen gevel naar het terras. De droogloop vormt een overgangszone tussen terras en restaurant. Vanuit het plafond van de droogloop lopen staalkabels waarlangs doeken getrokken kunnen worden om ook buiten te kunnen eten als het iets minder mooi weer is.

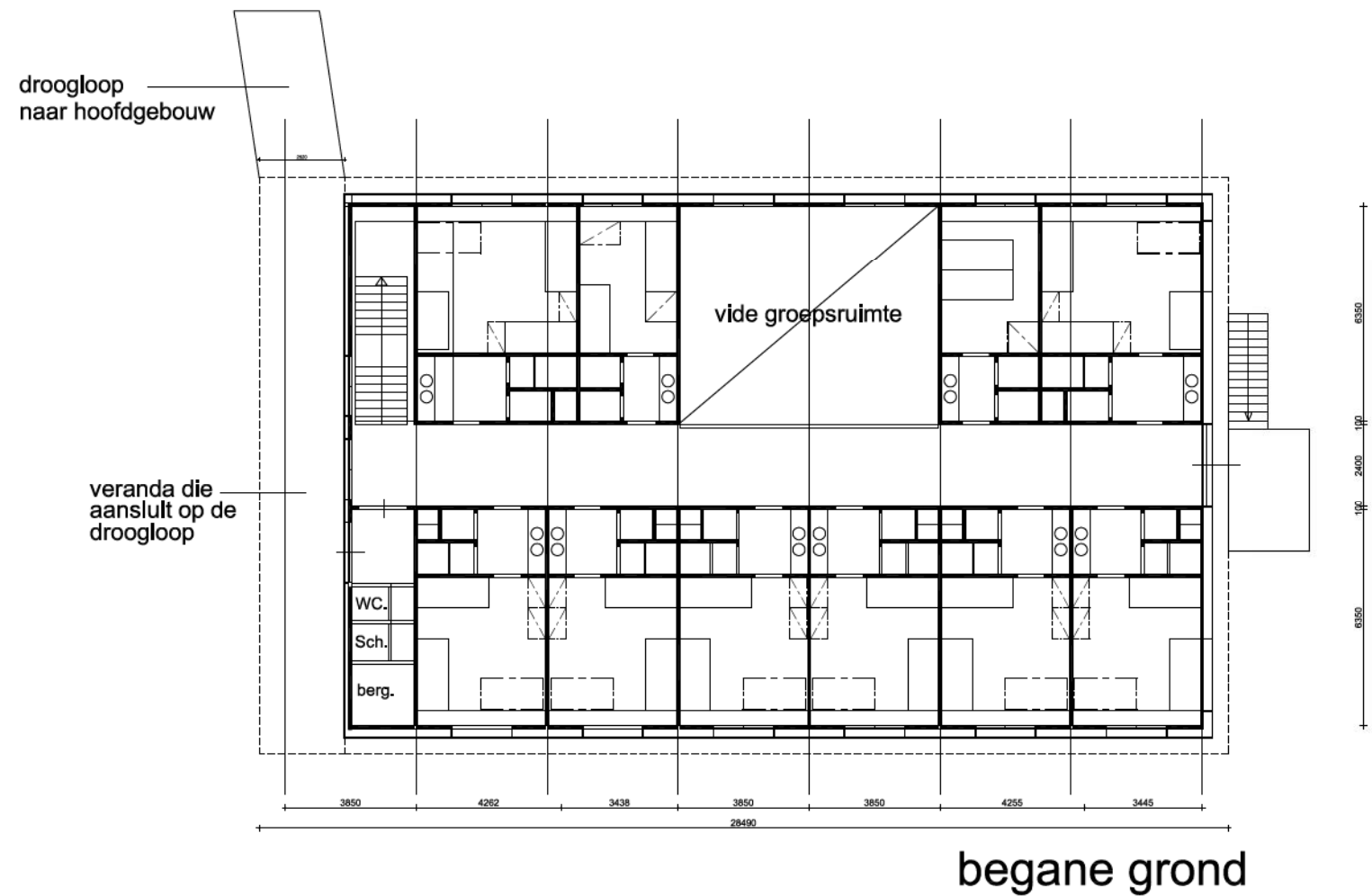
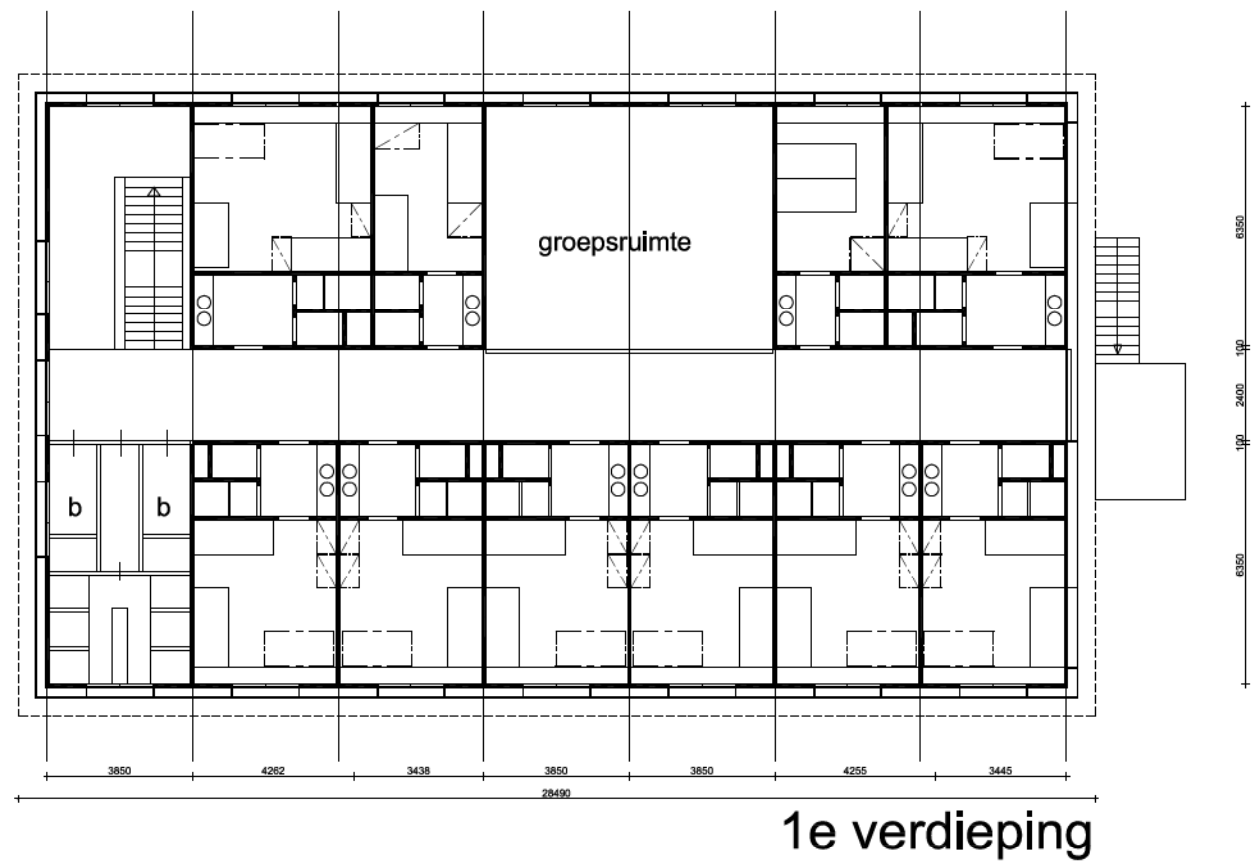
De keuken ligt centraal in het gebouw tussen restaurant en Boszaal en zodoende zijn beide makkelijk te bedienen. Tegen de keuken ligt een uitbouw waarin verschillende dienstfuncties zijn geplaatst. De technische ruimte met de WTW-installatie en de warmtepomp ligt daar, evenals het afvalhok en een overdekte laad- en losruimte. De keuken bestaat uit verschillende onderdelen: een warme keuken, centraal en direct bij de ingang, een spoelkeuken, direct vanaf de gang te bereiken, en een koude keuken bij het raam. Tegen de gang met de Boszaal liggen berg- en koelruimtes.

De schoonmaakruimte is vanaf de gang te bereiken.

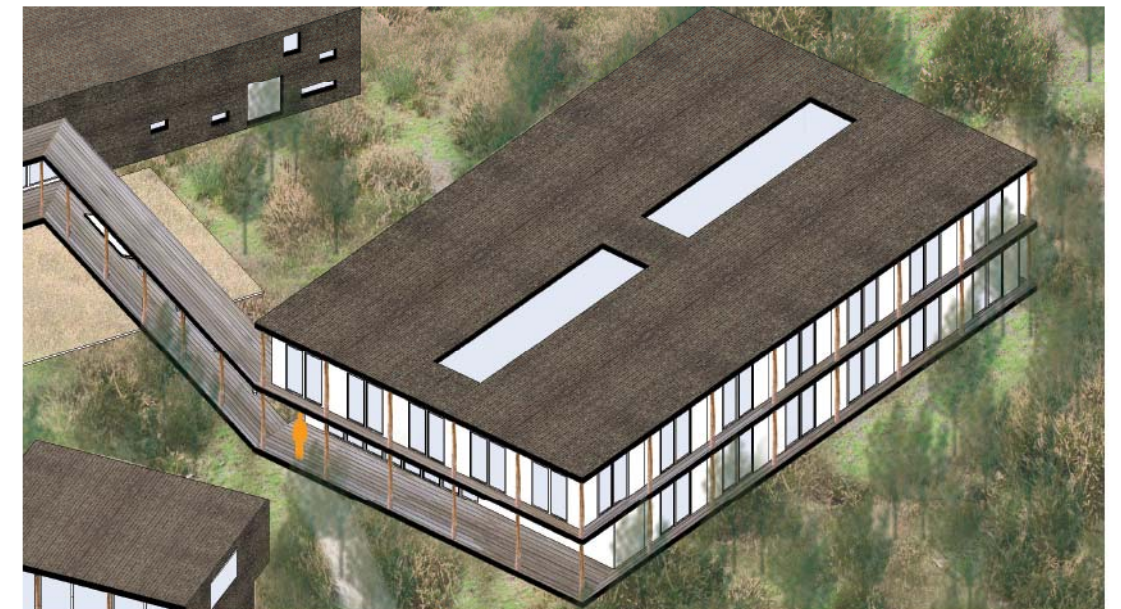
De uitgifte bestaat uit een los meubel op wielen dat op verschillende posities geplaatst kan worden. Het kan geparkeerd worden in de gang naar de Boszaal, ook om vandaar geladen te worden en direct het restaurant of de Boszaal te bedienen. Bij feesten of grote drukte kan het uitgiftemeubel geheel in de keuken, of zelfs 'buiten' geparkeerd worden.

slaapgebouw

Door het slaapgebouw los van het hoofdgebouw te situeren ontstaan meer mogelijkheden in het gebruik en wordt de boservaring veel sterker. Wij twijfelden over de haalbaarheid van dit voorstel en hebben dit hierom aan verschillende jeugdherbergbeheerders voorgelegd. Zij zagen geen problemen: met de huidige sleutel- en pasjessystemen is de toegankelijkheid van de kamers heel goed te regelen. Een droogloop is hierbij wel een voorwaarde! Dit element heeft tevens een belangrijke meerwaarde als overdekte buitenruimte. Ook wanneer het minder goed weer is kan je droog buiten zitten.

groepsruimte

In het slaapgebouw hebben wij een groepsruimte opgenomen. Dit onderdeel stond niet in het programma. In andere jeugdherbergen werden dergelijke ruimtes als onmisbaar aangemerkt. De zaal kan gebruikt worden om zaken voor of na te bespreken die tijdens de dag worden gedaan. Ook kan de zaal als leslokaal of voor de 'bonte avond' worden gebruikt. De zaal biedt ook mogelijkheden om de andere zalen in het hoofdgebouw voor andere doelen te gebruiken. Flexibiliteit in het gebruik van het gehele jeugdherbergcomplex biedt de mogelijkheid nieuwe klanten te binden. De groepsruimte kan afgesloten worden van de gang door middel van grote schuifdeuren. Deze liggen zowel op de begane grond als op de verdieping. Door deuren te openen of dicht te schuiven kunnen naar behoefte kamers bij de groepsruimte worden getrokken of juist afgesloten.

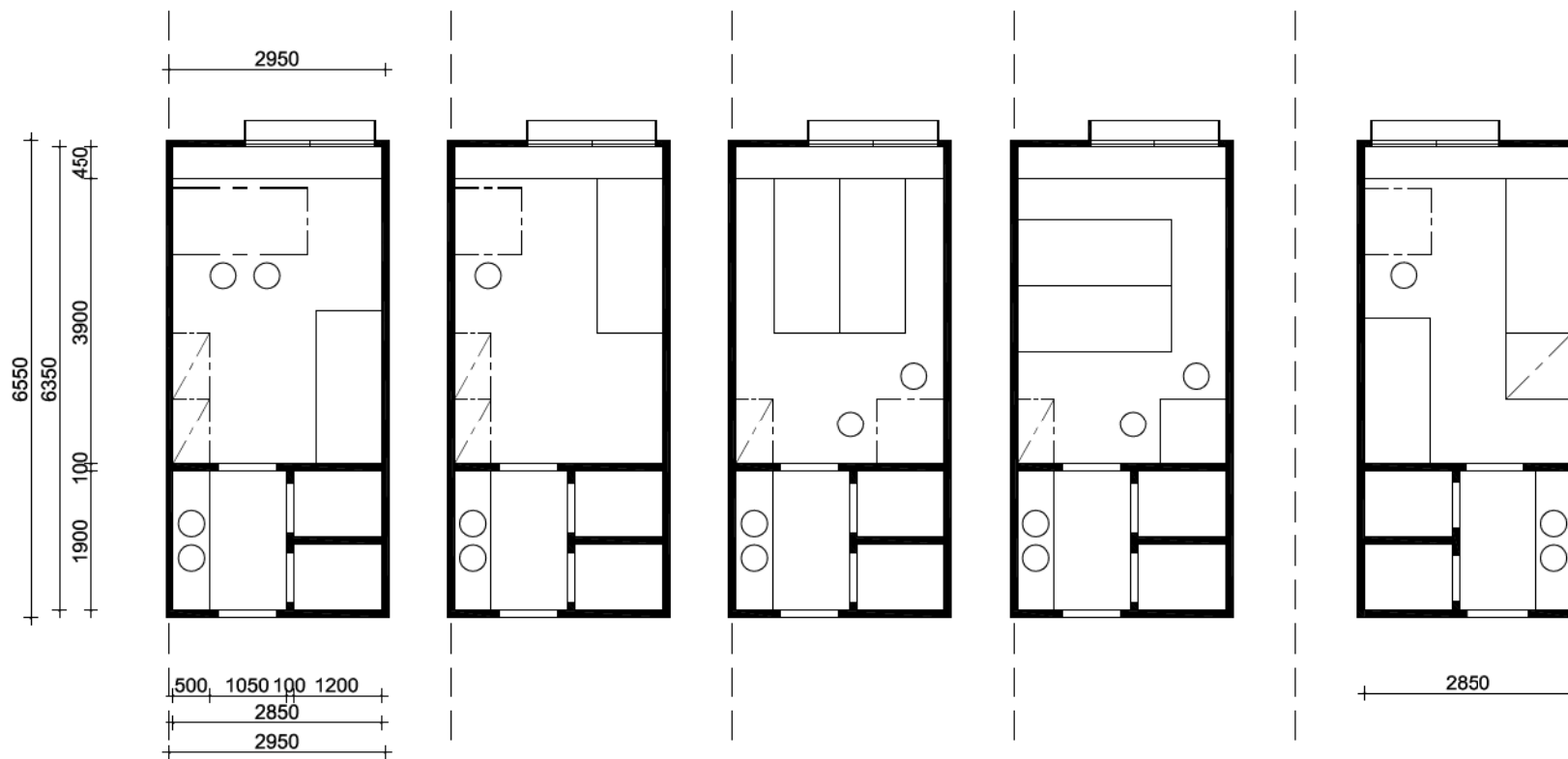
kamer

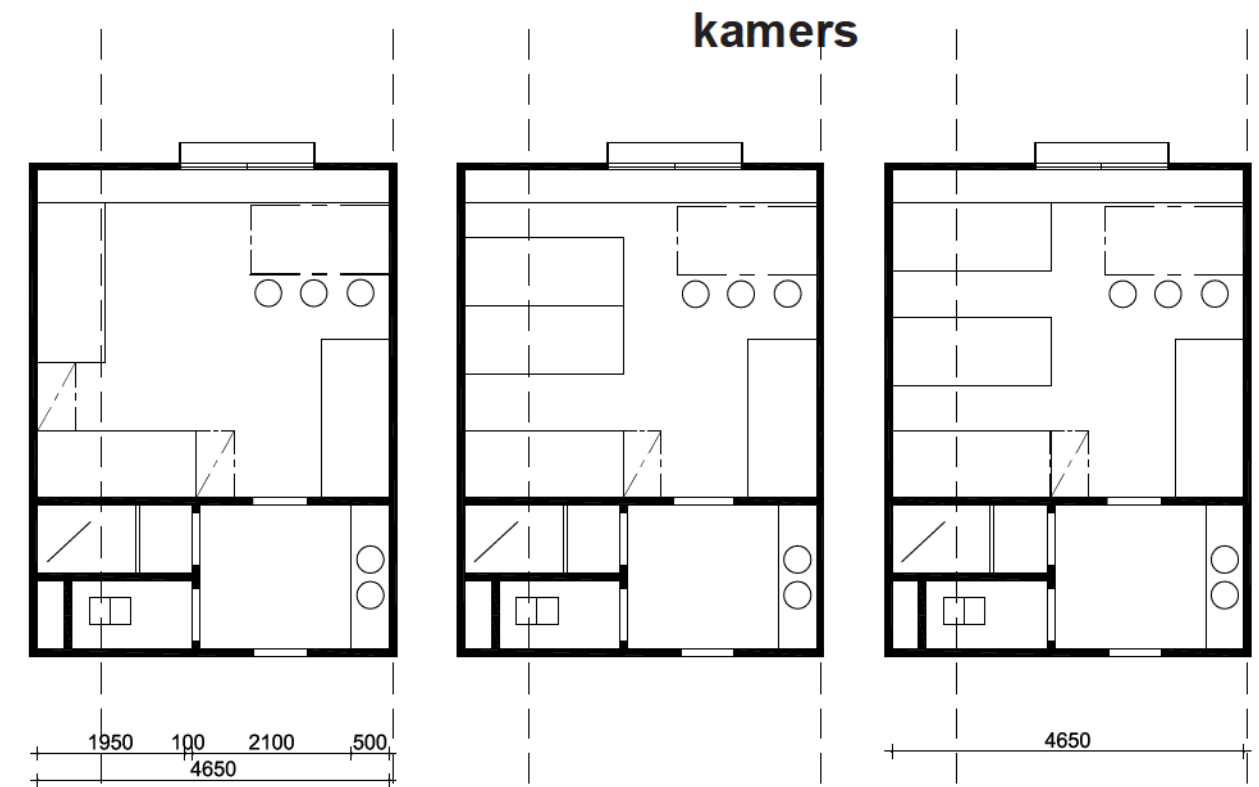
De brede vensterbank geeft de kamer een ontspannen karakter en is bedoeld om samenhang te brengen tussen de verschillende elementen in een kamer. Op deze manier is er een directe relatie tussen bed, raam, tafel en stoel. Elementen die anders maar verloren in een kamer staan.

De kast om bagage op te bergen heeft dezelfde hoogte als de stapelbedden en is van hetzelfde hout gemaakt. Door deze elementen van dezelfde familie te laten zijn behoud je samenhang, onafhankelijk van de verschillende indelingen en het gebruik van de kamers.

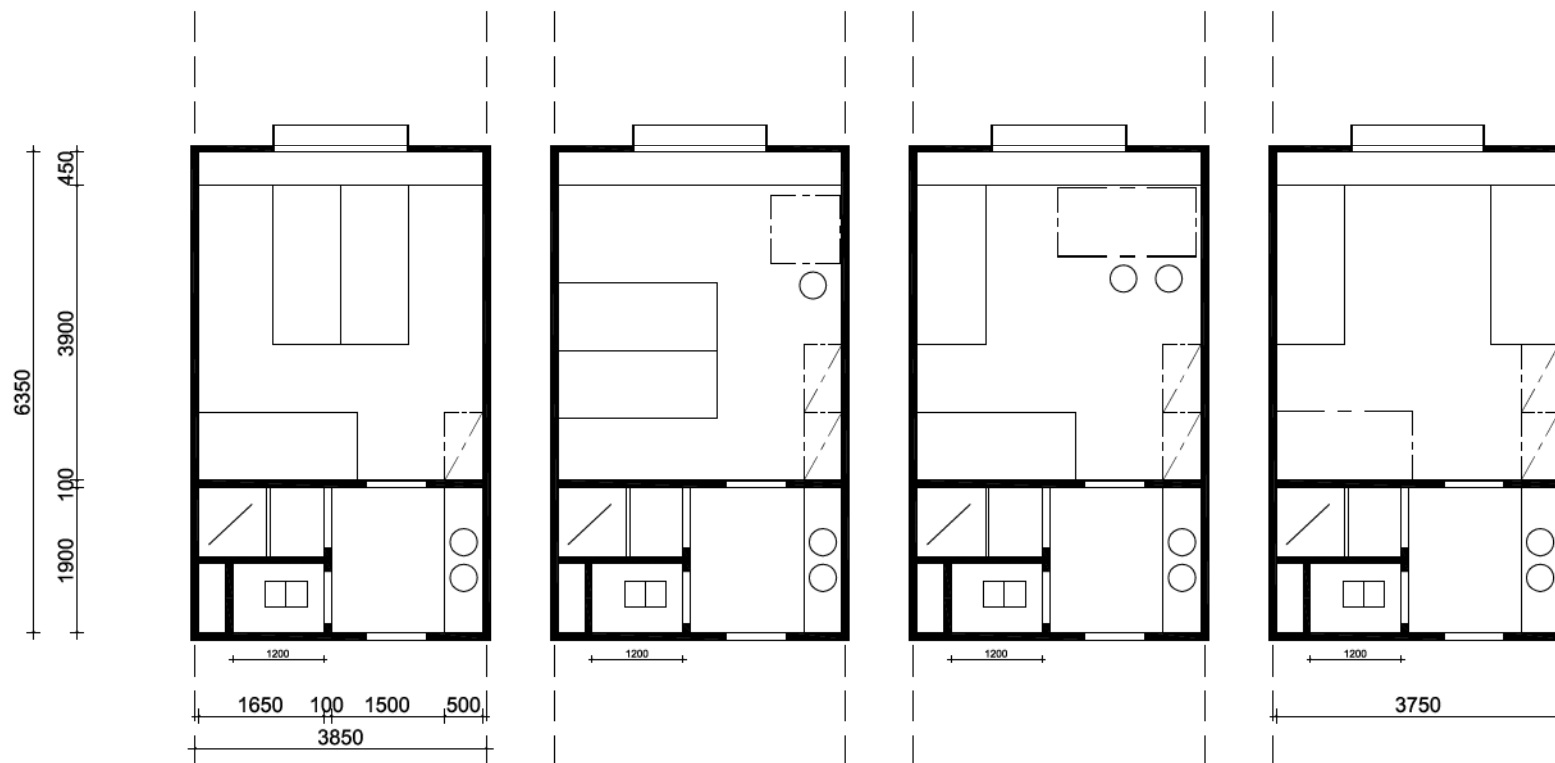
Verlichting: bij het bed een klein lampje en een oplaadmogelijkheid voor mobieltje en laptop of e-reader.

2p. opp. totaal 18,1 m²
natte cel 5,4 m²

6p. opp. totaal 29,5 m²
natte cel 8,8 m²

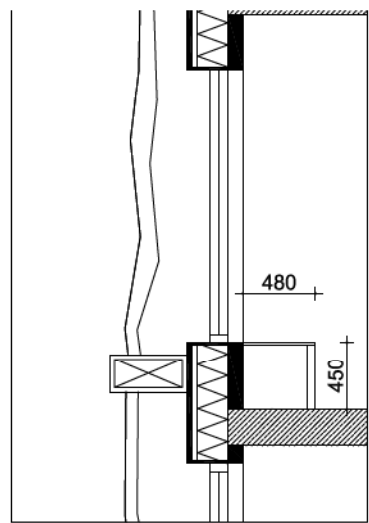
4p. opp. totaal 23,8 m²
natte cel 7,1 m²

Kamers

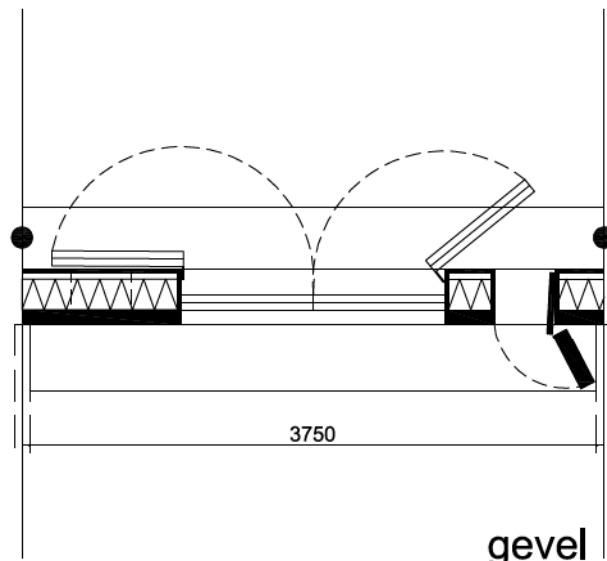
Er zijn twee-, vier- en zespersoons kamers. De standaardkamer is vierpersoons en heeft een breedte van 3750 mm. In ons maatsysteem is de twee persoonskamer 900 mm (is bedbreedte) smaller en de zespersoons 900 mm breder. Dit heeft goede indelingsmogelijkheden. Bij alle soorten kamers bestaat de mogelijkheid een dubbelbed toe te passen zonder dat dit ten koste gaat van het aantal slaapplekken. Wij hebben geprobeerd verblijfskwaliteiten aan de kamers te geven door het toevoegen van een brede vensterbank en een tafel die groot genoeg is om aan te werken met meerdere personen.

Natte cel

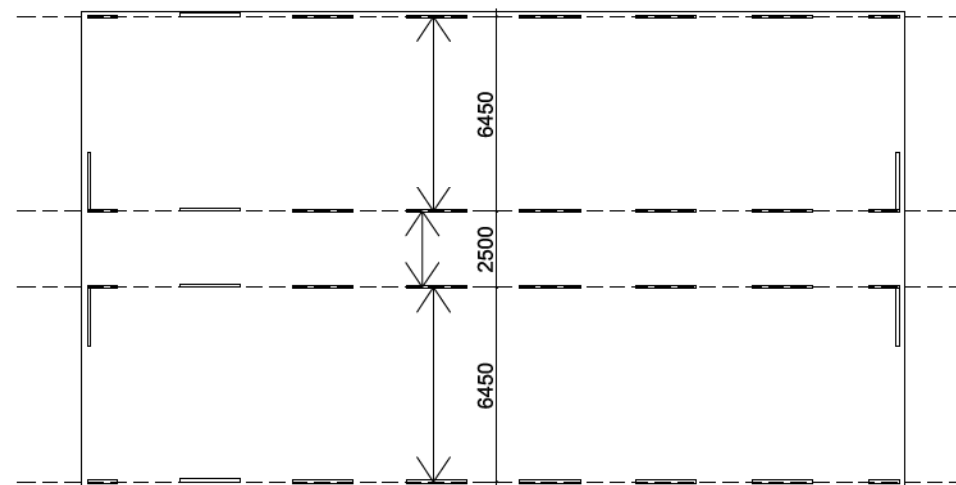
Deze heeft bij de verschillende afmetingen van kamers altijd dezelfde elementen, alleen de grootte van de voorruimte varieert. Om de ruimte goed schoon te kunnen maken, iets wat opvallend vaak in de jeugdherbergen die wij gezien hebben problematisch was, stellen wij een terrazzovloer met een opstaande plint van 3 cm voor. Op de vloer zijn er dan geen aansluitdetails meer. Ook de kozijnen van de deuren staan op het opstaande gedeelte van de vloer. Een vieze, of kapotte, of te vaak opnieuw afgekitte aansluiting van vloeren wandtegels en het deurkozijn maakt een armoedige indruk die op deze wijze makkelijk vermeden kan worden.

doorsnede

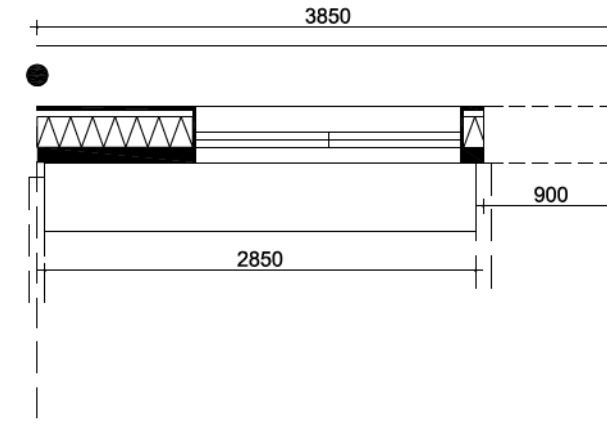

gevel

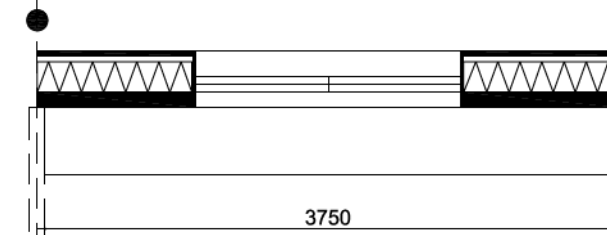
constructieopzet slaapgebouw
met dragende gevels

2p.
br.= 2850

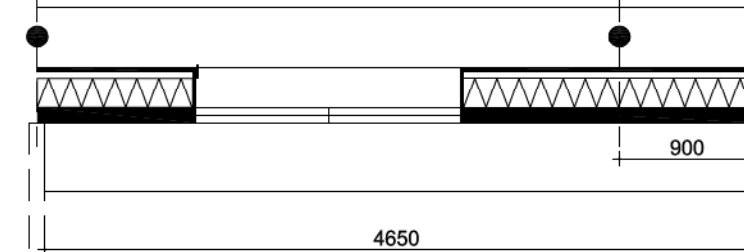
standaardkamer
- 900 mm.

4p.
br.= 3750

standaardkamer

6p.
br.= 4650

standaardkamer
+ 900mm.

Breedtes van 2p, 4p, en 6p kamers

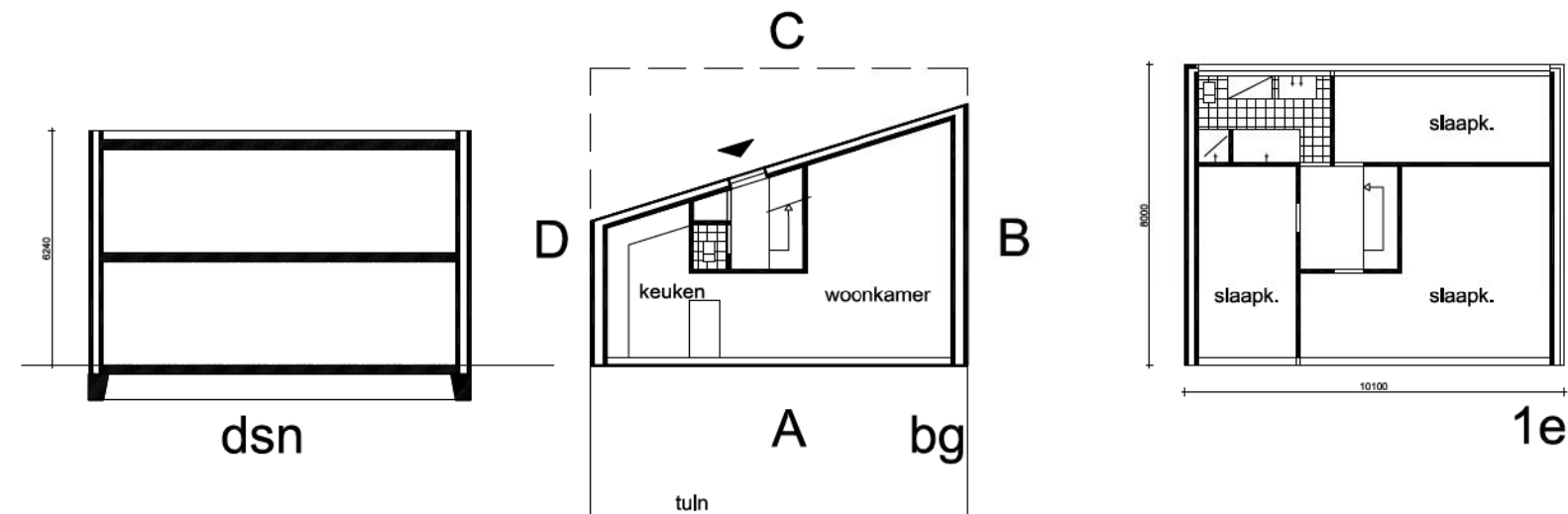
Constructieopzet

Door het toepassen van een dragende gevel en dragende gangwanden, is de indeling van de tussenwanden vrij. Zij kunnen overal geplaatst worden. Daarom kan de grootte van de kamers in de toekomst makkelijk aangepast worden. Zo kunnen bijvoorbeeld twee vierpersoonskamers in een twee- en zespersoonskamer veranderd worden. De gevel is op dit maatsysteem berekend en hoeft bij een dergelijke wijziging niet aangepast te worden.

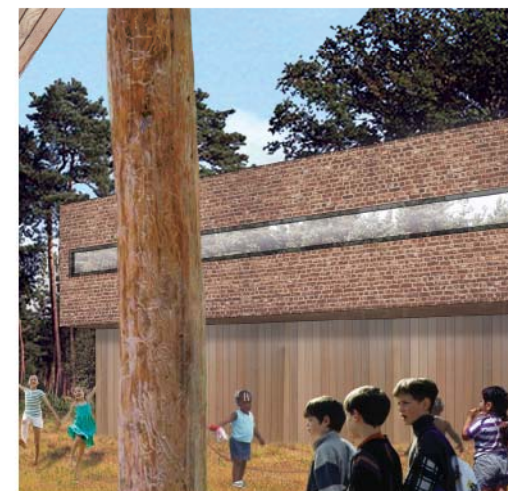
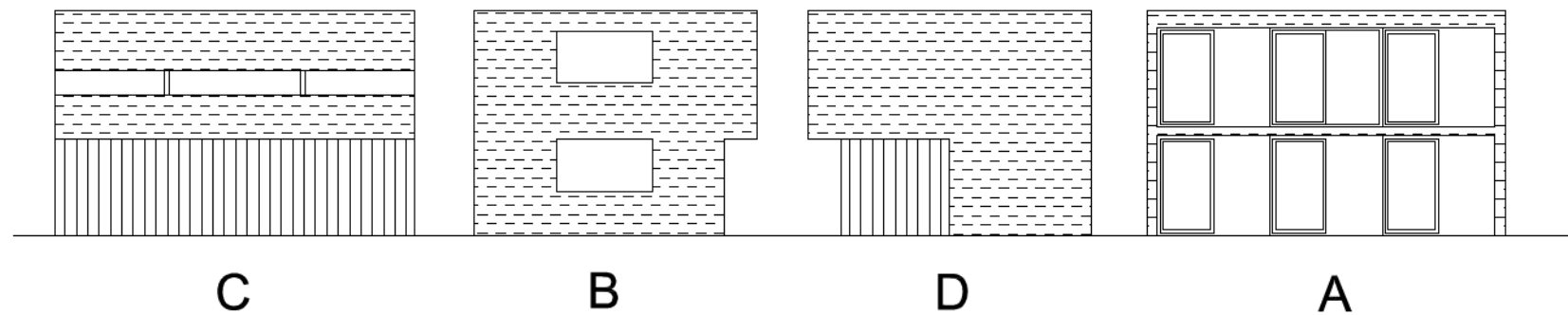
Gevel

De gevel heeft een standaard maatvoering. De ramen hebben ongeacht de kamerbreedte altijd dezelfde grootte. Aan de buitenzijde is een houten zonwering in de gevel opgenomen en wordt gedragen door houten kolommen die afkomstig zijn van de bomen uit het bos. Aan de binnenzijde heeft de kamer een brede vensterbank, bedoeld als informele zit- en aflegruimte. Naast het grote raam zijn er nog kleine luikjes die opgezet kunnen worden, deze zijn geplaatst bij de bedden, zodat je vanuit je eigen bed naar het bos kan kijken en luisteren.

woning

Het woonhuis is vormgegeven als een zelfstandig element dat aan de buitenkamer ligt. De schuine gevel op de begane grond geeft een zichtlijn aan die langs de gevel van het slaapgebouw loopt. De woning heeft een tuin, deze heeft een schutting als markering van privacy. De gevels zijn naar de gemeenschappelijke ruimte gesloten, zij openen zich naar de tuin. De plattegronden zijn traditioneel: wonen beneden, slapen boven.

Ecologische kwaliteit

Duurzaam logeren is een levenskwaliteit.

Energie/klimaatbeheersing

In het projectdossier staat omschreven dat de opdrachtgever niet streeft naar een perfect groen gebouw, maar dat uit energie oogpunt een efficiënt beheer mogelijk zou moeten zijn. Wij stellen een gebouw voor dat dicht tegen de principes van het passiefhuis aankruipt. De gevels van de nieuwbouw hebben een dikte van 400 mm en zijn voorzien van hoogwaardige isolatie met Rc-waarden van 6 tot 10 m²K/W. Het glasoppervlak wordt beperkt, zeker in de noord- en oost gevels om warmteverliezen te reduceren. De zuidgevel bij de bar en de slaapkamers hebben een overstek waardoor opwarming in de zomer wordt vermeden, terwijl de zon in de winter ver de ruimten in kan schijnen. De dakconstructie is uitgevoerd met een wat zwaarder uitgevoerd dak; de extra massa vormt een buffer tegen opwarming in de zomer en er kan regenwater worden opgevangen. Ruimten worden verwarmd met vloerverwarming die per ruimte of sectie regelbaar is. Omdat het lage temperatuur verwarming betreft kan eenvoudig overgeschakeld worden naar verwarming middels een warmtepomp. Gebruikte lucht wordt centraal afgezogen middels een warmteterugwinnings systeem, waarmee verse ventilatielucht wordt voorverwarmd. De installatieruimte ligt in een uitbouw naar de oost- en boskant van het gebouw en is goed voor onderhoud en service bereikbaar. De weinige warmte die nog nodig zal zijn kan middels een warmtepomp opgewekt worden. Op het dak van het slaapgebouw is ruimte om PV-panelen en zonneboilers- die daar gelijk als tapwater voor het douchen gebruikt kunnen worden- te plaatsen.

water en afval

Wij ondersteunen het idee om zuinig met water om te gaan, afvalstromen te minimaliseren en tegelijk zichtbaar te maken. Water kan makkelijk ondergronds opgeslagen worden. Het verwerken van afval is een beheerskwestie, maar een gebouw kan bijdragen aan het zichtbaar maken van en het verwerken van afvalstromen om zodoende het bewustzijn van de bezoekers ten aanzien van een duurzame levensstijl te vergroten. Hoewel dit gedeeltelijk buiten onze competenties ligt (wij gaan niet over het beleid) stellen wij elementen voor die de zintuigen en de verbeelding prikkelen, waardoor de alertheid en daarmee het bewustzijn van de bezoekers vergroot kan worden.

Rationeel onderhoud/ materialisatie

Ons streven is zeer terughoudend materiaalgebruik waarbij veel materialen uit de omgeving gebruikt kunnen gaan worden. Het slaapgebouw heeft houten gevels die grotendeels gemaakt kunnen worden van bomen die gekapt gaan worden om plaats te maken voor de jeugdherberg. Deze gevels worden beschermd door uitkragende zonwering die tevens de gevels droog (droger) houdt. Het hoofd of club gebouw is van baksteen, een traditioneel materiaal in deze regio. Gevelopeningen zijn bewust klein gehouden. Om toch veel licht in de ruimtes te krijgen worden daklichten voorgesteld.

Duurzaamheid / Constructie

Het begrip duurzaamheid kent verschillende aspecten en betekent meer dan alleen energiezuinig ontwerpen, slimme installaties voorstellen en milieuvriendelijke materialen toepassen. Een duurzaam gebouw moet in gebruik goed functioneren, ingebed zijn in een goed ingerichte omgeving, met een rijkdom in ruimtelijke diversiteit en gevels die met de tijd meegaan. Wanneer aan deze aspecten, binnen en buiten een gebouw, zorgvuldig aandacht is besteed maken mensen er graag gebruik van, is de waardering ervoor groter en is het gebouw een langer leven beschoren. Om die reden zou een gebouw voor meer functies geschikt moeten zijn dan alleen het programma waarvoor het in eerste instantie is ontworpen. De plattegronden van een gebouw moeten veranderbaar en aanpasbaar zijn, zonder dat de ruimtelijke structuur van het gebouw verloren gaat. Wij stellen voor beide bouwdelen van de jeugdherberg een constructie en indeling voor die makkelijk aan andere vormen van gebruik aangepast kunnen worden. In het slaapgebouw stellen wij dragende gevels voor om de kamerindeling vrij te laten. Het hoofdgebouw heeft een eenvoudige structuur die makkelijk verschillende programma's toelaat.

Symbiose met de omgeving

Ons doel was een bescheiden, vriendelijk en begrijpelijk gebouw neer te zetten, waarvan de relatie met de natuur een van de belangrijkste doelstellingen is. Wij denken hiermee een bijdrage te kunnen leveren aan een duurzaam en milieubewust imago van het gebouw. Hopelijk bevordert deze uitdrukking een zorgvuldig en bewust omgaan met de omgeving, waartoe wij niet alleen de fysieke aspecten, maar ook de mensen die daarin verblijven toerekenen.